

**LET OP: Je kunt dit examen maken met de 52e druk of met de 51e druk van de atlas.**  
**Schrijf op de eerste regel van je antwoordblad welke druk je gebruikt, de 52e of de 51e.**

*Elke opgave bestaat uit enkele vragen. Bij elke vraag kun je, indien gewenst, de atlas gebruiken.*

*De kaartnummers in de vragen verwijzen naar de 52e druk, of, als ze tussen haakjes staan, naar de 51e druk van de atlas.*

## Politiek en ruimte

---

### Opgave 1 – Kashmir, een omstreden gebied

---

*Gebruik de bronnen 1 tot en met 5.*

Stelling: Het conflict rond Kashmir kun je verklaren vanuit het koloniale verleden van deze regio.

- 1p **1** Noteer een kaart uit de atlas die je kunt gebruiken om deze stelling te onderbouwen.

Volgens bron 2 wonen in Jammu en Kashmir maar liefst veertien verschillende etnische groepen.

- 1p **2** Welk fysischgeografisch kenmerk van dit gebied heeft bijgedragen aan de grote verscheidenheid van etnische groepen in Jammu en Kashmir?

Het regionale bewustzijn in de vallei van Kashmir is nu, zestig jaar nadat dit gebied bij India werd gevoegd, nog altijd springlevend.

- 2p **3** Geef hiervoor een sociaal-culturele verklaring die gebaseerd is op het bronnenmateriaal.

De kaartjes van bron 5 geven twee scenario's weer voor een mogelijke oplossing van het conflict over Kashmir.

- 2p **4** Welke oplossing heeft jouw voorkeur, scenario A of B?  
Geef zowel een fysischgeografisch als een sociaalgeografisch argument voor je keuze.

- 1p **5** Geef een argument op grond waarvan je **niet** voor dat andere scenario gekozen hebt.

Stel dat uiteindelijk gekozen wordt voor scenario B.

- 1p **6** Met welke term wordt het politiek-ruimtelijke proces waarvan scenario B het uiteindelijke resultaat is, aangegeven?

# Eindexamen aardrijkskunde vwo 2007-I

havovwo.nl

---

- Naast de scenario's A en B is er nog een derde scenario mogelijk: het opnieuw verdelen van het oude Prinsdom Jammu en Kashmir over India en Pakistan.
- 2p    **7**    Geef in twee stappen aan hoe je zo'n nieuwe verdeling kunt ontwerpen.

## Politiek en ruimte

### Opgave 1 – Kashmir, een omstreden gebied

#### bron 1

#### Kashmir

Kashmir ligt in het noorden van India. Officieel is het een deelstaat van India, Jammu en Kashmir genaamd, maar Pakistan heeft het gebied vanaf de stichting van de staten India en Pakistan in 1947 geclaimd. Indertijd koos de maharadja (een soort koning) van Kashmir ervoor het gebied bij India te voegen. Maar volgens Pakistan wilde de overwegend islamitische bevolking van het gebied juist bij Pakistan horen.

In de drie oorlogen na 1947 tussen India en Pakistan was Kashmir de inzet. Ze zorgden voor een opdeling van Kashmir langs een bestandslijn. Het zuidelijk deel hoort nog steeds bij India, terwijl het noorden, dat ook grenst aan Afghanistan, door Pakistan wordt gecontroleerd. Maar voor Pakistan is dit niet genoeg. Het wil Kashmir helemaal hebben. Guerrillagroepen die vanuit het noorden het Indiase deel van Kashmir bestoken, werden door de Pakistaanse regering consequent 'vrijheidsstrijders' genoemd, en terroristen zoals die enkele jaren geleden het parlamentsgebouw van India bestormden, zijn eerder aangemoedigd dan bestreden.

Wat de inwoners van Kashmir zouden willen, speelt in het conflict geen belangrijke rol. Het is een prestigekwestie tussen beide staten geworden. In India zou het als een grote afgang beschouwd worden als Kashmir werd afgestaan. Een president die Kashmir verkwanselt, verzwakt zijn positie ernstig, terwijl het terugwinnen van het noordelijk deel juist enorm prestige zou opleveren. Om dezelfde reden zullen ook de Pakistaanse leiders het niet gemakkelijk opgeven.

*vrij naar: <http://scholieren.nrc.nl/weekkrant/2003/index.shtml>*

#### bron 2

'Het Zwitserland van Azië' wordt Kashmir ook wel genoemd. De Himalaya loopt deels door het gebied, tussen de bergen liggen vruchtbare valleien. Het gebied heeft voldoende natuurlijke hulpbronnen om welvarend te worden.

De enige barrière is het conflict dat al meer dan een halve eeuw duurt. Zowel India als Pakistan vinden dat Kashmir aan hen toebehoort. Aan de roep van het deel van de Kashmiri's dat onafhankelijkheid wil, geven India en Pakistan geen gehoor.

Van de ruim acht miljoen inwoners van de Indiase deelstaat wonen de meesten in de vruchtbare Kashmirvallei en in de vlakte rond Jammu. Jammu en Kashmir telt veertien verschillende etnische groepen.

*vrij naar: [www.nos.nl/nieuws/achtergronden](http://www.nos.nl/nieuws/achtergronden), 5 september 2004*

**bron 3**

**Religieuze groeperingen in het door India bestuurde deel van Kashmir**

Regio	Boeddhisten	Hindoes	Moslims	Overige
Vallei van Kashmir	-	4%	95%	1%
Jammu	-	66%	30%	4%
Ladakh	50%	-	46%	4%

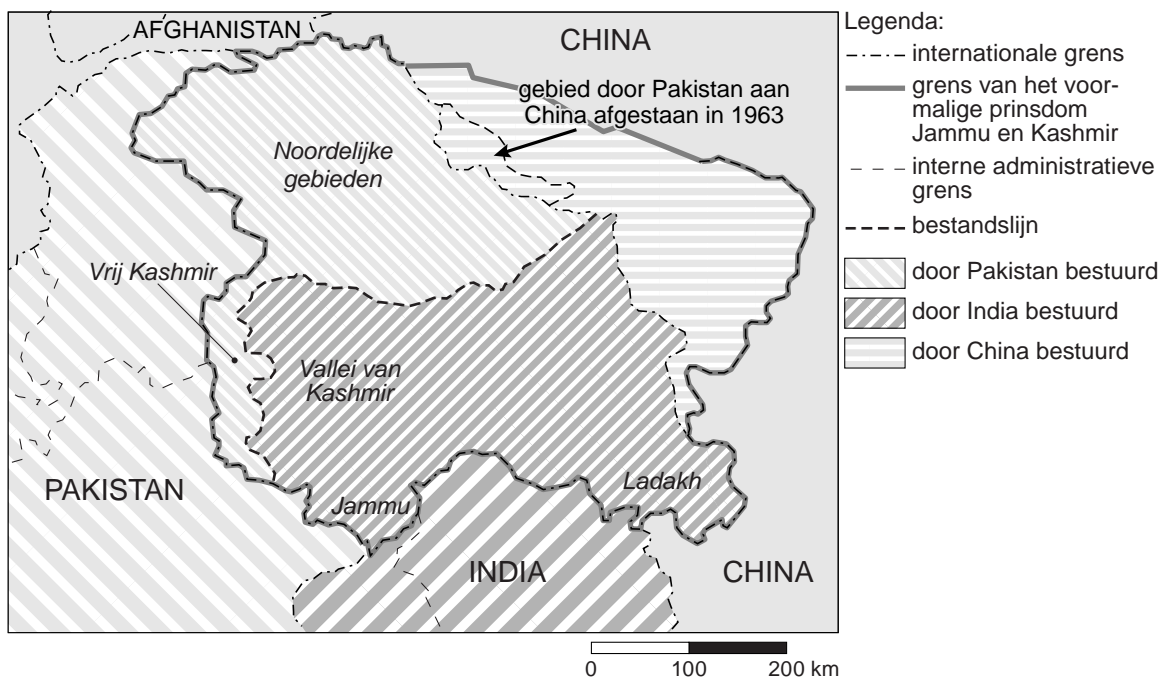
**Religieuze groeperingen in het door Pakistan bestuurde deel van Kashmir**

Regio	Boeddhisten	Hindoes	Moslims	Overige
Noordelijke gebieden	-	-	99%	1%
Vrij Kashmir (Pakistaanse benaming)	-	-	99%	1%

*bron: internet*

**bron 4**

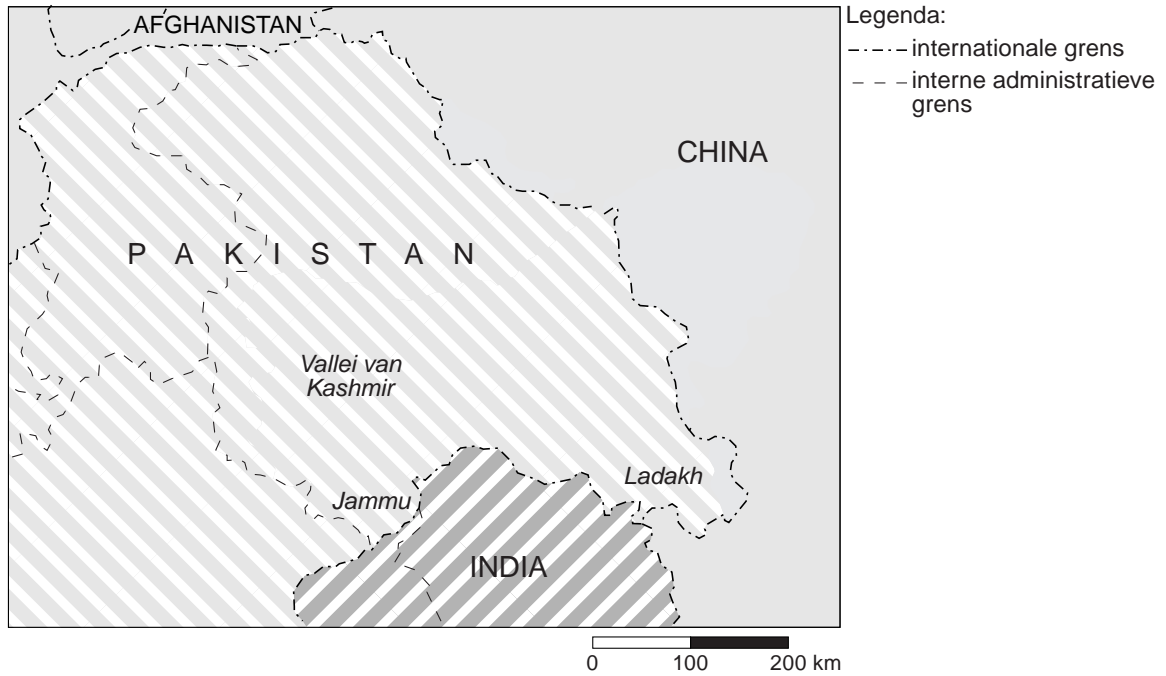
**Territoriale situatie in Kashmir op 1 januari 2003**



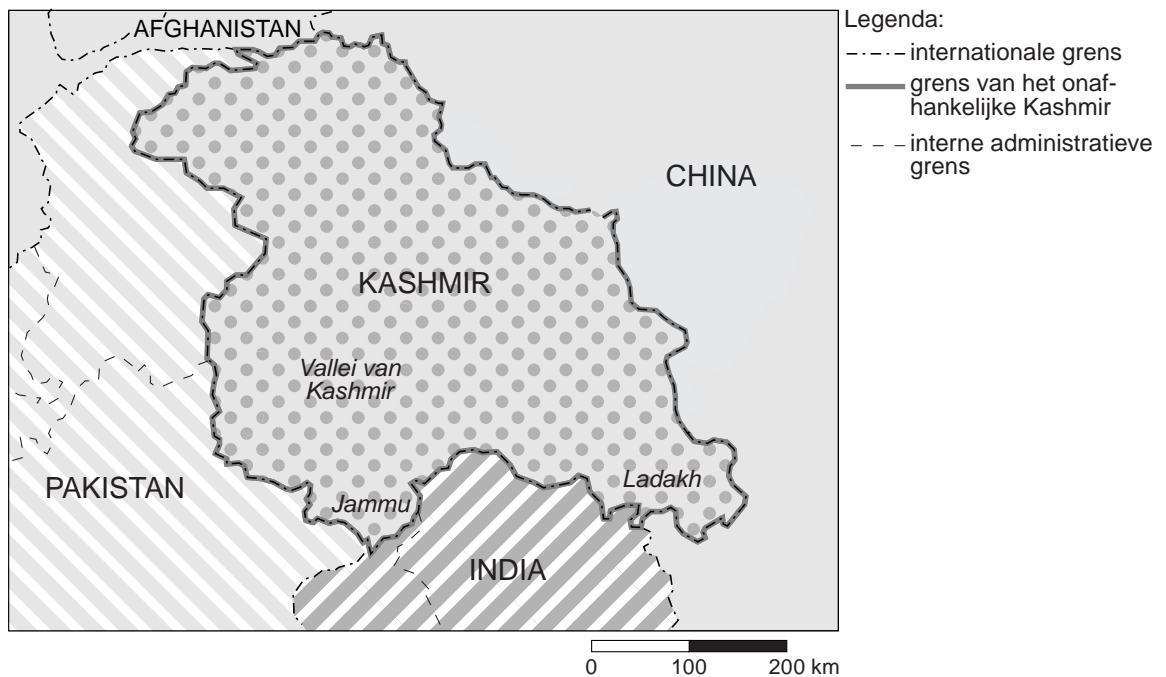
vrij naar:  
[www.lib.utexas.edu/maps/middle\\_east\\_and\\_asia/kashmir\\_rel\\_2003.jpg](http://www.lib.utexas.edu/maps/middle_east_and_asia/kashmir_rel_2003.jpg)

bron 5

Scenario A: Kashmir bij Pakistan



Scenario B: Kashmir onafhankelijk



vrij naar:

[www.lib.utexas.edu/maps/middle\\_east\\_and\\_asia/kashmir\\_rel\\_2003.jpg](http://www.lib.utexas.edu/maps/middle_east_and_asia/kashmir_rel_2003.jpg)

## Opgave 2 – De Stedendriehoek Apeldoorn - Deventer- Zutphen

*Gebruik de bronnen 6 tot en met 8.*

- Grenzen van primaire verzorgingsgebieden hoeven niet samen te vallen met bestuurlijke grenzen.
- 2p **8** Toon met behulp van kaarten uit de atlas aan dat dit ook geldt voor het verzorgingsgebied van de Stedendriehoek en noteer hierbij ook de gebruikte kaarten uit de atlas.

- Samenwerking kan onder meer helpen om problemen op te lossen die kunnen ontstaan bij het zoeken naar geschikte locaties voor woningbouw. Zo willen de gemeenten van de Stedendriehoek tot 2030 de woningvoorraad uitbreiden met 38.000 woningen. Daarbij kiezen zij voor nieuwe woningbouwlocaties in de directe nabijheid van de drie steden. Dat zal niet altijd even gemakkelijk zijn. Zo stuit uitbreiding in oostelijke richting bij Deventer en Zutphen op grote bezwaren. Maar ook uitbreiding van Deventer en Zutphen in westelijke richting levert problemen op vanuit verschillende dimensies.
- 3p **9** Geef drie problemen die ontstaan bij uitbreiding van Deventer en Zutphen in **westelijke** richting en geef bij elk een verschillende dimensie.

- Het Stedelijk Netwerk Stedendriehoek lijkt vooral succes te kunnen hebben bij samenwerking tussen een beperkt aantal krachtige gemeenten. Als gevolg van een gemeentelijke herindeling is de gemeente Bathmen per 1 januari 2005 bij de gemeente Deventer gevoegd. Niet iedereen in Bathmen was hier even gelukkig mee. Zij hadden liever gezien dat hun gemeente was samengevoegd met Gorssel en Lochem.
- 2p **10** Leg met behulp van het begrip 'identiteit' uit waarom veel inwoners van Bathmen liever hadden gezien dat Bathmen samen was gegaan met Gorssel en Lochem dan met Deventer.

## Opgave 2 – De Stedendriehoek Apeldoorn - Deventer - Zutphen

### bron 6

#### **Plannen Stedendriehoek ter inspraak**

Van 1 september tot 1 oktober 2005 doorloopt het Voorontwerp Regionale Structuurvisie Stedendriehoek 2030 (RSV) met bijbehorende Strategische Milieubeoordeling (SMB) de inspraakprocedure. De RSV is een gezamenlijke toekomstvisie van de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Gorssel, Lochem, Voorst en Zutphen. Doel is ervoor te zorgen dat het ook in 2030 nog prettig wonen, werken en recreëren is in de Stedendriehoek. De visie krijgt de formele status van een intergemeentelijk structuurplan en zal uiteindelijk door de gemeenteraden worden vastgesteld.

*www.regiostedendriehoek.nl; persbericht 1 september 2005*

### bron 7

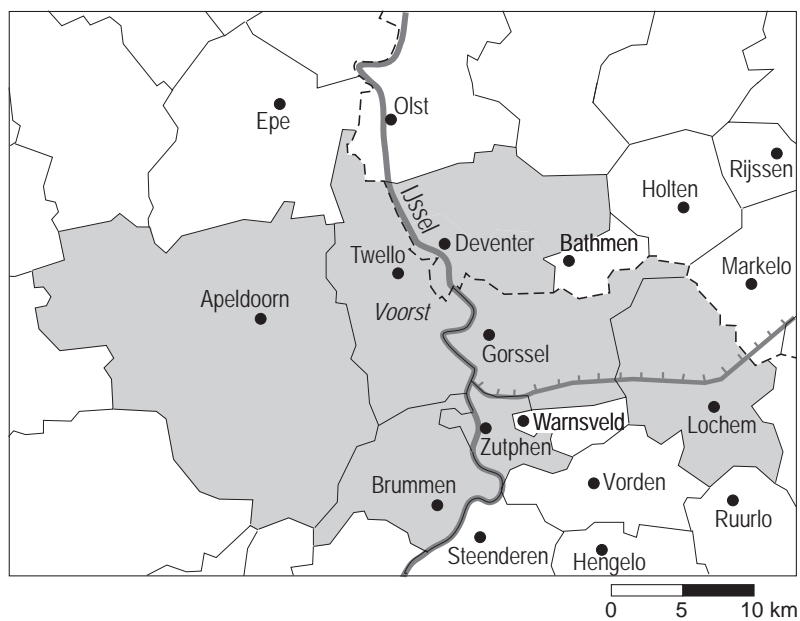
#### **De Stedendriehoek**

De gemeenten van de Stedendriehoek hebben besloten nauw met elkaar te gaan samenwerken in het Stedelijk Netwerk Stedendriehoek. De gemeenten van de Stedendriehoek zijn ervan overtuigd dat ze met elkaar meer kunnen bereiken dan afzonderlijk. Door samen te zoeken naar bijvoorbeeld de beste plaatsen om woningen of bedrijventerreinen te realiseren, natuur te behouden of recreatieve en sociale voorzieningen te ontwikkelen, verbetert de kwaliteit van het hele gebied. Ze hebben daarom een gezamenlijk toekomstbeeld voor de regio geschetst.

*www.regiostedendriehoek.nl; persbericht 1 september 2005*

**bron 8**

**De gemeenten van de Stedendriehoek (situatie vóór 1 januari 2005)**



*vrij naar: De Grote Bosatlas, 52e druk, 2001*



## Opgave 3 – Polen en de Europese Unie

---

*Gebruik de bronnen 9 en 10 .*

Sinds de val van het IJzeren Gordijn zijn de buitenlandse investeringen in Polen sterk toegenomen.

- 1p **11** Welke relatie bestaat er over het algemeen op de kaart van bron 9 tussen de spreiding van de buitenlandse investeringen in Polen en de ligging van de Poolse regio's ten opzichte van de buitengrens van de Europese Unie van de 15?

Uit bron 9 blijkt dat de regio Mazowieckie veel buitenlandse investeerders aantrekt. Daarvoor zijn verschillende soorten verklaringen te geven.

- 2p **12** Geef een economische verklaring voor het grote aandeel van buitenlandse investeringen in de regio Mazowieckie.
- 2p **13** Geef een ruimtelijke verklaring voor het grote aandeel van buitenlandse investeringen in de regio Mazowieckie.

Tot de buitenlandse investeerders in Polen behoren ook veel Nederlandse boeren.

- 2p **14** Beredeneer aan de hand van een sociaalgeografisch gebiedskenmerk van deze twee landen waarom Nederlandse boeren grote belangstelling hebben voor Polen.

### Opgave 3 – Polen en de Europese Unie

bron 9

#### Spreiding van buitenlandse investeringen in Polen (1998)



vrij naar: Hanna Kosarczyn; *Regional Development in Poland, an overview*; Warschau, 2001

bron 10

#### Herkomst van buitenlandse investeringen in Polen (in procenten van het totaal, 1998)

Nederland	20,8
Duitsland	20,4
Verenigde Staten	14,8
Frankrijk	9,6
Zuid-Korea	6,3
Overige	28,1

vrij naar: Andrzej Cieslik; *Location of foreign firms and national border effects: the case of Poland*; in *TESG*, Vol. 96 (2005), nummer 3